

Publiceringsdatum

2013-05-02

Granskningsperiod

2012

Kontaktperson

Annika Oldenburg
Tillsynsenheten
Telefon: 08-785 40 09
annika.oldenburg@lansstyrelsen.se

Allmänna frågor

Tillståndsenheten
Telefon: 08-785 40 00

Vigsselförrättare och ersättning

Av den praxis som utvecklats inom området framgår att det inte är tillåtet för borgerliga vigsselförrättare att ta betalt för sina tjänster.

Trots det händer det att Länsstyrelsen får in klagomål om att vigsselförrättare begärt betalning, eller presenter, från brudparet i samband med vigslar.

Under 2012 genomförde Länsstyrelsen därför en tillsynsinsats för att kartlägga omfattningen av problemet, samt vidta åtgärder mot de förrättare som bryter mot reglerna.

Resultatet blev att sex vigsselförrättare i Stockholms län förlorade sina förordnanden.

Metod och avgränsning

Det finns ca 290 stycken vigsselförrättare förordnade för Stockholms län. I projektet har 33 stycken vigsselförrättare (drygt 10 %) valts ut med utgångspunkt från urvalskriterier baserade på antal förrättade vigslar, kommun och att vigsselförrättaren innehar ett löpande förordnande.

Rättsliga förutsättningar

Ett förordnande som vigsselförrättare kan fås av någon av landets länsstyrelser och sker oftast efter rekommendation från en kommun.

Förordnandet ska, enligt 4 kap. 4 § tredje stycket äktenskapsbalken, återkallas om vigsselförrättaren inte längre har kunskap och kvalifikationer som krävs, eller missköter sitt uppdrag.

Uppdraget som vigsselförrättare är ett offentligt uppdrag och förrättningen är myndighetsutövning. Förrättningen ska ges en officiell prägel och förrättaren ska genom sin ställning som företrädare för det allmänna bidra till detta.

En vigsselförrättare får inte använda sitt uppdrag som vigsselförrättare som ett led i kommersiell verksamhet, se regeringsbeslut 93-1726, 93-2987, Ju2006/2632/L2 och Ju2009/4742/L2. Det är inte tillåtet att erbjuda tjänster exempelvis evenemang-, ceremoni-, festarrangemang eller bröllopspaket, som brudparet ska betala för, eller att ta emot gåvor i samband med uppdraget. Har vigsselförrättaren direkta kostnader för vigseln, såsom resekostnader, får förrättaren däremot efter överenskommelse med brudparet begära kostnadsersättning.

Länsstyrelsen betalar ut arvode för utförda förrättningar. Av 8 § Förordning (2009:263) framgår att en vigsselförrättare har rätt till ersättning med 110 kronor för den första förrättningen och 30 kronor för varje vigsel därutöver som utförs samma dag.

Resultat av projektet

Under sommaren 2012 har 99 telefonsamtal genomförts med par vigda av 33 vigsselförrättare i enlighet med en arbetsbeskrivning. Tre vigda par per vigsselförrättare har kontaktats. Av de vigda paren uppgav sju att de betalat en större ersättning till tre olika vigsselförrättare.

Vid en första anblick framstår det som att det endast i begränsad omfattning förekommer att vigselförrättare begär ersättning av brudparen. Vid den telefonkontroll som Länsstyrelsen har genomfört upptäcktes tre vigselförrättare som bröt mot den praxis som utvecklats, men omräknat i procent av kontrollerade vigselförrättare blir det emellertid 10 % (3 av 33).

Projektgruppen har även fått del av meddelanden från allmänheten som också har beaktats. Tips har inkommit att vigselförrättare som inte har upptäckts i telefonkontrollen ändå har begärt ersättning. Detta har lett till att ytterligare tre vigselförrättare har fått sina förordnanden återkallade.

Det kan vidare förekomma överenskommelser om ersättning och gåva till vigselförrättare men att de vigda paren inte har intresse av att underrätta Länsstyrelsen om de verkliga förhållandena.

Länsstyrelsens projekt har visat på ett antal problem som har anknytning till medborgarnas förväntningar på de borgerliga vigselförrättarna och när det gäller vigselns utformning, kombinerat med den låga ersättning som staten betalar för en borgerlig förrättning. En del vigselförrättare erbjuder tjänster av kommersiell karaktär.

Den 30 juli 2012 presenterades tillsynsinsatsen på Länsstyrelsens hemsida. Detta resulterade i en allmän debatt i media och med Länsstyrelsen. Debatten utmynnade bl.a. i ett öppet brev till justitieministern från två personer.

Det kan heller inte uteslutas att systemet bidrar till ”svarta” transfereringar, såsom ”gåvor”.

Antal återkallelser	Antal överklagade återkallelser	Antal avskrivningar
6	4	4

Av sex återkallelsebeslut har två beslutats efter att vigselförrättare på egen begäran återkallat sitt förordnande. De fyra återkallelsebeslut som har fattats efter att myndigheten har bedömt att vigselförrättaren har misskött sitt uppdrag, har överklagats till Förvaltningsrätten i Stockholm och är ännu inte avgjorda.

